

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

SZERKESZTOI SZALLÁS:

Ó-vár. Vizi-utca. 231. szám, első emeletben

Megjelen a lap hetenkint háromszor u. m. Vasárnap, Szerdán és Pénteken. Hirdetési ár: soronkint 7 kr, s minden hirdetés után 30 kr bélyegdíj. Hirdetés a kiadó-hivatalnál készíttetik.

Ara évne-
Előfizetés s

KIADÓ-HIVATAL:

Középutca, STEIN J. könyvkereskedése.

Előfizetési figyelmeztetés.

Lapjaink a jövő év elején kezdve hetenként négyszer fognak megjelenni az eddigi alakban és eddigi árban. E szerint a hirlap-bélyeg nyomása alatt most még nehezebb feltűnőbb mennyiségű tartalék példányokat állíttatni ki lapunkból, s arra nézve, hogy tisztelt előfizetőinknek kiegészített példányokkal bizonyosra szolgálhassunk, igen szükséges az, hogy megrendeléseiket minél előbb megtenni méltóztassanak; — a mire ezennel tisztelettel is kérjük fel figyelmeztetve, hogy az előfizetési pénzt — évnegyedenként 3 forintot — kiadónk Stein János középutcai könyvkereskedésébe beküldeni sziveskedjenek.

Kolozsvár, dec. 24-kén.

(O) A szélső, mely néhány nap óta politikai látkörünkön uralg, viharok előjele-e, vagy talán az eleinte oly szétágazott vélemények szerencsés összesimulásának következménye?

Ha visszapiantunk az október 20-ika óta történetekre; ha tekintjük, hogy míg a hazánkbeli más nemzetiségek részéről annyi különféle kívánság s merészebbnél merészebb javaslat merült fel, mi, talán szerénytelenség nélkül mondhatjuk, férfias önmérséklettel és türelemmel, száz meg száz változatban, mind csak azon egy szerény ohajtásunk nyilvánítását, az ész és pozitív jog minden kellékeivel bíró törvényeinkhez ragaszkodást ismételtük: valóban minden előzmény az utóbbi fölvetésre jogosít.

Ugyan hát minő törvények visszaállítását kívánjuk mi? Nem azon törvények-e ezek, melyek föl tarták a polgári szabadság és jogegyenlőség csarnokát a hon minden osztályu, fajú és vallásu fia előtt, felruházván egyszersmind őket az alkotmányos szerkezet további fejlesztésére szükséges jogkörrel?

Más szókkal: nem azon törvények-e ezek, melyek az alkotmányos önkormányzat áldásait kiterjesztvén a hazánkban élő minden nemzetiségre és hitfelekezetre, egyszersmind a legszélesebb alapról gondoskodtak, hogy az önkormányzat nagy eszméje, az új adományosokra nézve írott malaszt ne maradjon?

És a honegységről törvényezik?

Azt hiszem, nem szükség mutogatni, miként ez az árbocza valamennyi 48-iki vívmányainknak; s hogy habár történelmünk azon fényes lapjai, melyek szerint Erdély volt nem egyszer a magyar szabadság s államfüggetlenség visszaszerzésének nemcsak kezdeményezője hanem jelentékeny tényezője is, a legindokoltabb kegyeletre hevítik keblünket: azt állítani, hogy az 1843-iki eredményt magunkra hagyva is előidézhettük volna, erőnknek legalább is hiú tulbecsülése.

Aztán ha vannak féltetni való kincseink, helyhatósági szabályaink, százados gyakorlat szentesítette szokásaink, nemzetgazdasági előnyeink, melyeket nem örömet vinnék áldozatul az új divatu államegység mindent egyformásító öntődjének: nem a legkiményesebb előzékenységgel gondoskodott-e 48:1 törvényezikünk ezen magán érdekek megóvásáról, midőn az elvileg kimondott egyesülés részletes alkalmazásának javaslatba tételére országos bizottságot nevezett ki e hon minden ajku és vallásu fiaiból.

És ha már a szabadság és jogegyenlőség elvét nem tartja minden egyes nemzetiségi, egyházi vagy másnemű különérdek eléggé biztos erőnek: nincs-e főnhagyva a tér, nincs-e biztosítva mondhatni tulajdon befolyás újabb védbástyák felállításában közremunkálásra?

Szükséges kifolyása-e az unió eszméjének, hogy

például az erdélyi románok egyházi szabadságuk fentartására, nyelvük, irodalmuk fejlesztésére és használatára, minden más felekezet- és nemzetiségtől függetlenül ne munkálhassanak? Hogy a székelyek, kik már Verböczy megírta, hogy a „dissimili penitus lege et consuetudine utuntur“, patriarchalis szerkezetükből, a közigazgatás és igazságszolgáltatás terén régi szokásaikból a mi jó és czélszerű, továbbra is meg ne tarthassák? Hogy a szász nemzet cenzusul ne saját egyeteme által gondoztassa azon ügyeinek kezelését, melyek törvényszerűleg eddig is odataroztak, s hogy a szebeni királybírónak egyformán zsinorozott s ugyanazon alapról díjazott hajdúi legyenek a pestmegyei főispánéival? Hogy a sónak Dézsaknán, Tordán, és Parajdon ugyanazon árá legyen, mint M.-Szigeten, vagy hogy a kolozsmegyei protestáns az első alispán előtt folytassa válóperét? stb.

Valóban nem. S miután mi, a nyilvános vitaközlés terén, eddigelő egy lépéssel sem mentünk tovább a bevezetett törvényben kimondott honegység általános fogalmánál, s nem is tartottuk ildomosnak, részletek szövegre hozása által az országgyűlési tanácskozásokat megelőzni: lehetetlen volt, hogy eljárásunkban ellenezni valót találjon más, mint azon, szeretjük hinni, jelentéktelen töredék, mely ha tervei érvényre jutnának, a történelmi alapok elvetése által a korona legitimitását is nyílt kérdéssé tenné.

Azért hát ismétlem: éppen nem volna semmi következtetlenség, semmi váratlan jelenség, ha a néhány nap óta beállott szélső valóban a vélemények összesimulásának ohajtott következménye volna.

S ha mégis.... A faj- és osztálygyűlölet előtt nincs semmi szent, s azok, kiknek a rendszerváltozás a szó értelmében kenyérkérdés, ideiglenes zavart előnyösebb állapotok tartanak a mielőbbi békés átmenetnél, melyben természetesen az ő uraldalmon kívül helyezettetésük lenne az első lépés.

Nincsenek ugyan teljes bizonyosságu adataink, de ha a 48 előtt alkotmányunk sánczain kívül állott osztálybeli egyénekkel bizalmas érintkezésbe jövünk, a legközintébb s kitelhető loyalisabb modorban nyilvánított gondolataik hátterén egy elfojtott aggodalom sötét fellege borong: hátha a régi alkotmányos rendszerrel a robot, dízma stb. visszaáll.

Csalhatatlan jele ernyedetlenül folytatott titkos igazgatásnak.

És ennek távulról sem megfelelő ellenszere az, hogy mi hirlapi cikkek irunk. Hányadrésze a népnek az, a mely olvas; hát még a mely az olvasottat meg is értse s nagyobb hitelre méltassa holmi ferde magyarázatoknál, gonosz szándéku sugalmaknál?

Csak hogy egyszer nyilván meg nálunk is a megyei tanácsstermek, onnan sikerrel lehetend hatni az ily igazgatások lefegyverzése — s agyrémek elűzésére.

De hát addig?

Tul a Királyhágón, alig párnappal az október 20-iki kir. oklevél leérkezése után, egy Bartakovics, Popovics, Balog Péter s több más minden hitfelekezeti főpapok körleveleket bocsátottak a főpásztorságuk alatti lelkészekhez, hogy világosítsák fel a népet, miként alkotmányunk visszaállításával legtávolabbról sem az a czél, hogy

a hazánkbeli nemzetiségek és osztályok közti jogkülönbséget,

a nemesség köztehermentességét,

az urbéri tartozásokat és tizedet halottaiból feltámaszszuk; ellenkezőleg: alkotmányos törekvéseink legelső tárgya éppen azon törvényeknek visszaállítása, melyeken egyedül sarkallik az érintett különbségek jogérvényes eltörlése.

Történt-e nálunk ilyesmi? Nálunk, hol a szükség igazán sokkal égetőbb, sokkal életbevágóbb? Nem emlékszem, hogy hirlapjaink említették volna. S ha még nem történt, vajjon idejét multa-e, vajjon sikertelen kísérlet lenne-e, addig is a mig polgári igazgatásunk legalább ideiglenesen szerveztetnék, egyházi hatóságok után hatni a nép helyes iránybani értesítésére.

Ha elérjük az epedve várt napokat, hogy a

megyei önkormányzás jogterét tetteg elfoglaljuk, hiszem, az lesz első teendőnk.

Koronka, 5-dik deczember, 1860. — (Gr. T. V.) Zavart viszonyok és a körülmények hánykódása közt, hol minden ma tett lépésnek a holnap rögtön meghozandja következtét, mikor nincs idő engedve a kiigazításra, simításra és magyarázatra, mikor minden szó, mit véletlen kiejtettünk, nagy következtetést vonhat maga után, biztos dekjütt, mi a kívánt kikötőbe vezet, a czél minden politikai hitfelekezettől bármelyik zászló alá tartozzék is, csak egy lehet: a haza boldogítása, a republikánus, a kommunista és royalista mind oda irányoz, csak az út különböző, az eltérő dekjütt szerint. Hazánk viszonyai e pártokat egyelőre mostanra megszüntetvén, jelenben csak magyarok vagyunk, s a jövőben válnunk el a különböző politikai pártokra; de hogy hazánk magyar legyen, választanunk kell két út között, melyik követendő, választanunk a két nagy elv az alkotmányosság vagy a socialismus közt, mert csak úgy haladhatunk biztosan, ha elvünk öntudói vagyunk, csak akkor lehetünk pártvezérek és szerezhetünk pártfeleket. Ki kell tisztán mondanunk, melyik zászló alá tartozunk, s akkor csak is így lehet egyeseket és népeket fanatisálni. Az idées napoleoni énes felállította az általános népszavazat eszméjét. Ez azonban csak egy nemzetiségi államban alkalmaztatott ekkor, és máshol nem is fog soha alkalmaztatni, mert éppen a nemzetiségi jogot tenné ez semmivé egyes államokban, azon jogot, melynek plausibilis védelmében lelte éppen amaz eszme népszerűségét.

Nekünk magyaroknak nincs szükségünk ez új theoriára, melynek czéljait alkotmányunk biztosítja. Országunk alkotmányos jogai biztosítják a nemzetiséget, s az ország közvéleményének kifolyásává teszik a kormányt, ha ez alkotmány nem háborítatik. Mi tehát szigorúan alkotmányosok, s ez alkotmány szellemében legitimitást akarunk maradni.

Elfogadva az elvet a Lajtától a Bodzapatakáig, a Kárpátoktól a fumei tengeröböl, Magyarország Szent István király koronája széles birodalma van. — Magyarország van, ez kérdést nem szenved, erről sem Horvátországot, sem a Temesi bántagot, sem Erdélyt megkérdezni sem szabad, mert mihielyt helyt adnák a kérdésnek, már elismertük volna a jogot, hogy határozni lehetne e tiszta vérről szerzett, nyolcz százados törvények királyi diplomákkal megpecsételt jog felett. Semmi oly nagy consequenciákat nem von maga után, mint egy ily legitim jog eltaszítása és annak helyébe egy új elv tétele, — ma határoz hová tartozásáról, holnap már határozni kíván uralkodójáról, ez az események kárlehetlen logikája.

Mondom: az, hogy e birodalom magyar jogilag, a hisztoriai jog a legitimitás elve szerint kétséget sem szenved, s ezért más alapot ennek keresni sem kell s nem is szabad a jog vétkes kockázatása nélkül.

Nem lehet tehát nekünk magyaroknak más elvünk, mint a magyar legitimitás, s most csak az a kérdés, hol van a tegnapi, melyhez egy közbeesett 10 éves rémképekkel teljes keserves álom után, a ma csatlolandó, s ép azért mivel elvünk a magyar legitimitás, a pont, hová jelenünk köntendő, az, hová törvényes állásunk utolsó perze esik. Ezt jelelik az 1847/8-ki törvényezikkek, ezeket uralkodó és népnek egyaránt respectálni, egyaránt megvédni kell, e nélkül mindkettő eltaszítja maga alól az egyetlenséget lehető alapot, mit elhagyva azonnal karjai közé kell vetni magát az európai socialistikus eszméknek, mik pedig nem tűdvések, — választás nincs más, transigálni, vagy a középuton járni nem lehet; el kell fogadni az egyiket vagy másikat. Ki mind a kettőből akar valamit, elvész, elmertül.

Szakítanunk kell minden elvvel és rendszerrel, mi nem a hisztoriai jog eszméjén alapul s meg kell védni magunk a socialismus új divatu tanaitól, mely alól a nép nevében hirdett zsarnokság és kényuraság, mint mind megannyi mephistoi kecskelábak bujnak ki, már pedig bár ki nevében s minő elvek szerint gyakoroltassék is a kényuraság, annak marad az és nem szabadság, s kik jól tudjuk mit ér a szabadság, mert hosszas ideig nem voltunk szabadok, mindenfelől figyelmeztettünk a megfontolt és józan okoskodásra s az elhárózás perczében ügyeltünk kell a mérő serpenyőre, nehogy annak is nyomadótól tulajdonítsunk minnek nincs, s azt tekintetbe ne vegyük önelbizakodásból, mi nagy sulylyal bír.

Nemzetünk egyetlen védpaizsa a törvényesség, s mihielyt e térről lelépünk, egy oly ténre megyünk át, melyen önmagunk vajha megtarthatók, — elvesztvén a világ nagyrészenek rokonszenvét, egy sorba állanduk a több praetendensekkel, kik a nemzetek szabadsága elvének fogva szabadok kívánnak lenni, s igen méltán önmagunk játszván el helyzettünk törvényadta kényelmes és kedvező voltát, csak egyszerű egyenjogu nemzet leszünk, kik annyi sympathiával bíranduk, mint bár melyik más; de megmaradva a legitimitás terén a már mellettünk szóló igazság mellett, mellettünk hatalmasan felkiált a törvényesség és az igazságosság érzete, mely minden kebelben viszhangra talál. Bizton haladva e téren bételjestlend Széchenyi jóslata: „a magyar nem volt, hanem lesz.“

Mai időben nem lehetvén tudni, vajjon e sorok már is nem élték-e túl magokat, előre készíteni kell magunk minden lehető eventualitásra; hej pedig ezek tengerként eszo-

Lapjainkból egyes számok is kaphatók s új krajezarjával Stein J. könyvkereskedésében.

portoznak, mert hol az események rohanni kezdtek, ott vége van a csendes következtetéseknek, az ártól ragadt sajkát kormányozni, a halálhozó szírtől megóvni nehezen ember, inkább a gondviselés dolga, ily eventualitás pedig a 20-ik októberi kézirat s azóta történetek szerint csak kettő lehet, vagy elismertnek az 1848-beli uniónis artikulások törvénynek és akkor kimondatik a Magyarországgal egyesülés, vagy nem, és akkor országgyűlésen kell ismét kimondani azt.

Ugy az ország mint uralkodóház érdekében ohajtandó lenne az unió kimondása, mint visszatérés azon pontra, melyen innen el lehet mondani peccatur intra et extra, s mivel mindenki azt bétéjesedendőknek reméli mit ohajt, én is ez állást megeléveinek remélve, mondom semmi sem volna, mert jórészt összeesvén ez ohajtásom a nagy többség kívánságával, jórészt mindenki tisztán tudja mi lesz teendője; de előtünk állván az ellenkező lehetőség is, t. i. az unió felett az összegyűlendő országgyűlésnek lesz feladata dönteni. *)

Ekkor nyíltan áll a kérdés: Mi lesz teendünk?

Elismerem, hogy úgy egyesek mint uralkodóházak és nemzetek főfeladata az önmegtartás, és így nem csodálkozom, ha Napoleon, ámbár nem irigylendő egyeduralkodása, roppant sikere proselitákat szerzett principiumának — veszedelmes és kételi a fegyver azonban, — mi könnyen levághatja a fát önmagunk alatt, míg másnak akarnók szárnyait megszegni. Ez esetben tehát, mit nem remélék t. i. hogy az unió ki nem mondatnék, mivel a legitimitás elvét elfogadtuk és a socialmussal szakítottunk — kötelességünk lesz a törvényesség mellett harcolnunk ama francia mondat szerint „plus catholique que le Pape”, kénytelenítve lévén a szűk kiindulási pontból, mely részünkre adatott, kivívni a törvényesség terén azt, mi már 1848-ban kimondott, mert ha ezt nem tesszük és nem fogadjuk el a vékony fonalt mi nyújtatik, de mely bármily vékony legyen is elég erős lehet, ha gondatlanul vele nem bántunk, a multat a jelennek és még szép reményt nyújtó jövővel összeforrasztani, nem marad egyéb mint elvetni a basist önmagunk alól elfogadni a socialismus elvét a suffrage universel; — jelenben nem félek nemzetiség szempontjából ez elvtől; intelligenciánk, vagyoni befolyásunk s a jelen kedvező situatioja elég erősek arra, hogy a győzelem egy percig sem lesz kétséges; de mi lesz ennek következtetése és hová fog terjedni hordereje? mert képzeljük hazánkat a suffrage universel alapján formálva, tagadhatlanul leendő, hogy e tan hazánkban érvényesítése hatás nélkül nem fog maradni a szomszédországokra nézve. Lengyel, Szerb és Oláhország bizonyára tanulni fognak a példán; már is pengetik egy erős szerb birodalom eszméjét sat. s mi igaz és jogos volt ma, holnap is ugyanaz lesz. Szardínia ev elvén fogva adnectál, Franciaország így nyelte el Nizzát és Savoyát, vajjon mások is nem jöhetnek hasonló gondolatokra?

Nem mehetek okoskodásban tovább, jöllehet bár nincs sajtószabadságunk, már majd mindent lehet írni; de eleget mondtam talán arra, hogy megvédjem állításom, miként a joggyakorlás alkalmait elfogadva, azt gondosan ápolva, a törvényesség terén megmaradva, a jelen a multat összeköthető, de a törvényesség teréről lelépni nem szabad, mert ha szintén a jelen nem is mutat veszélyt, meg kell gondolni a jövőt is — qui vivra verra.

Könyvtárnoki jelentés a muzeum-egylet nagygyűlésén. (Folytatása.) — Vétel után gyarapodott könyvtárunk a Warnbagen von Mayer Lipcsében árverezett könyvei közül vett s összesen 1039 ft 52 krba került 141 kötet, legnagyobb részben igen becses természettudományi munkákkal, melyek a természetiek táráról nélkülözhetetlen segédeszközökül szolgálnak, és a Cserey-féle 2614 kötetből álló s összesen 371 ft 30 1/2 krba került krasznai könyvtárral, melyben valamint számos ritka hungaricumot, egy sok becses egyetemes történelmi és földrajzi munkát, néhány szép nyomdai zsebgét és érdekes kéziratot nyertünk. Pénzen szerzettett továbbá 15 külföldi tudományos folyóirat, míg a hazai folyóiratok és lapok közül ez évben 38 járt int zettünknek tiszteletpéldányul. Csere utján csak 2 kötetet szerzettünk kétszeres példányaink közül 3 kötetért.

Az adomány, vétel és csere után könyvtárunkba jutott könyvek összes száma nov. 1-ig 14164 kötet és füzet ment, melyek a jelenleg könyv-, régiség és éremtáru szolgáltató egy nagyobb teremben és egy kisebb szobában elhelyezve azokat csaknem teljesen megtöltik, úgy hogy többé csak néhány száz kötet elhelyezése is igen bajosan volna eszközölhető.

A czimtarazás legstürgetősb munkáját július havában megkezdtem a minden későbbi mellékcimzár alapjául szolgáló s külön lapokra irt alapezimtárral, s bár a három tár kezelésével együtt járó mellék foglalkozások miatt e munkát folytonosan nem vihettem is, több mint 2000 kötet czimzárát készítettem el, a gyűjteményes munkák minden külön részének, valamint a fordított, kiadók neveinek s az egybekötött munkák (alligatmok) mindegyikének a kellő hivatkozással ellátott külön czimzár lapokat adva.

E munkával együtt folytattam a többszörös vagy ki egészítést nem érdemlő csonka példányok kiválogatását és czimtarazását, melyek minthogy az adományozók nagyobb része ugyanazon irányban intézte könyvei gyűjtését, természetesen aránylag igen tetemes mennyiséget fognak tenni. Ezen szintén külön lapokra röviden czimtarazott s külön szekrényekben betűrendben sorban állítottak többszörös példányok száma eddig 1050-re ment, de a czimtarazás teljes elkészültével eddigi gyűjteményünkben is legalább még ennyire, a később még folyvást várható adományokból pedig

könyvtárunk gyarapodtával természetesen mindig többre fog menni.

A czimtarazásban intézettünk irnoka Török Ferenc, egyéb teendőitől szabad napjain, bár folytonosan nem munkálható is, július óta tetemes segítségemre volt. Az ő lelkiismeretes pontosságát, gondos figyelmét s általában a könyvtárkezelésnél megkívántató képességét lehetetlen dicsérrel el nem ismernem.

A többszörös példányokból csere utján csak 3 kötetet értékesíthettem 2 nálunk hiányzott magyar történettudományi munkáért; minthogy hazai könyvtárainkból a csere eszközésére mulhatatlan többszörös példányok czimjegyzékét megkapni, részint lehetetlen, részint igen bajos. Készpénzért az igazgató választmány bizottmányának becsütje szerint 48 kötet lön eladva 96 ft forintért, mely összeg a könyvtárunkban nagyon is szükséges kötetek megkezdésére utalványoztatván, az ennek erejéig teendő kötések már részint elkészültek, részint munkába vannak adva.

Könyvtárunknak, intézetünk ezen egyik legbecsebb vagyosának, mielőbb teljesen használhatóvá tétele szempontjából bátor vagyok a t. közgyűlés figyelmét két, nézetem szerint egyiránt szükséges intézkedés megtételére fűhivnom, hogy t. i. addig is, míg egy nemcsak a jelen szükségnek, hanem a jövő igényeinek is megfelelő ezelszeri könyvtári épület építtetését vagy megszerzését a mindnyájunktól ohajtva várt és reményelt kedvezőbb viszonyok megengednek, az eddig e célra használt s gr. Bethlen Sándor ur sziveségéből ingyen átengedett helyiség mellé, melybe már a legközelebb beérkezett és bejelentett adományok sem férnek, ideiglenesen néhány alkalmas szoba megszerzéséről gondoskodni, továbbá azon esetre, ha netalan magában is elég munkával és felelősséggel járó könyvtárnoki hivatalom mellett a régiség- és éremtár őrségét ideiglenesen tovább is kellene viselnem, s így időmet és erőmet háromfelé osztanom, egy állandó s méltányos fizetéssel ellátandó segédet mellőztessék mellém rendelni, ki kirekesztőleg a gyűjtemények körül lévő kötelességet foglalná, mint az intézetnek a rábízottakban felelős tisztje, vellem együtt a czimtarazást s a kezelési munkákat folyvást vihesse s a naponként nyitva álló olvasószobában a közönség szolgálatára lehessen.

A mily örvendetes gyarapodásról voltam szerencsés a t. közgyűlést a könyvtár illetőleg tudósítani, éppen oly kedvezőleg gyarapodott az éremtár is, mely az ajánlatok beérkezéssel megállapodottak éppen nem mondható. E gyűjteményünk, mint a) alatt ide mellékeltem kimutatásból kitűnik, nov. 1-sőjéig 196 adományzótól 9912 darabba szaporodott, melyek közül arany 120, ezüst 4954, réz 4551, ólom 287; osztályozás szerint görög, római s általában ókori 2818, magyarországi s erdélyi 1016, vegyes, közép és újabbkori 4788, emlékérem 1290 darab. Ezen adományok közül különösen kiemelve említendő Zathureczky Károly 150 darabot haladó, maga által czélszerűen rendezett és lájstímozott, valamint a kolozsvári kaszinó szintén rendezett, 1200 darabot haladó, s Dr. Ötvös Agostonnak válogatott példányokban gazdag, 400 darabnál többre menő gyűjteménye. Gr. Lázár Miklós, b. Józsefa Sámuel, gr. Bethlen Farkasné, özv. gr. Haller Jánosné, Goró Lajos, Kafi Nagy Elek, Fáyvája Elek, Karaszek Ignác, Szombathalvi Sombath István, Torma Károly, Ujvári Sándor, Krémer Sámuel, Gál János, Pekri Sándor, Szöcs József, b. Orbán Balázs, Pataki Sándor, Kovachich Horváth István, a zalamegyei nemesi pénztár, N. Körös város tanácsa, Tiltich János, Mikó Sámuel, Baricz János, Grün Izrael s egy névtelen hazafi részint külön-külön több száz darabban, részint bár kevesebb számu, de vagy ritka, vagy igen becses érmekkel gazdagították a gyűjteményt. (Folytatjuk.)

Máramaros-szigetben, 1860., decz. 13. — Máramaros-megye e mai átélt szép nap által sok keserű emléket felelt el a mult szomorú napokból. Szeretve tisztelt főispánunk Mann József ur ma foglalta el hivatalos eskü letételével e megye kormányát, s ezt követve egy rövid óra alatt a legnagyobb egyetértéssel minden hivatalnokát az 1848-iki állás szerint a bizottmány megválasztotta, miután ez idő alatt megelőzőleg magát szintén az is szervezte; mert e megye csak ez állást látta s tartja törvényesnek, s a mennyiben az okt. 20-iki diploma által a municipium ismét visszaállott, főleg azon jogáról, hogy saját maga által választott bíráktól nyerjen ítéletet, ellállani nem akart.

Oly sokat kellene megírnom önnek, mióta a kormány e helyes tapintatu kinevezése által a béke olaját hozzánk átlplántálta, hogy valóban azon gondolkozom, miként szoríthassam oly rövidre e tudósításomat, hogy a többi megyéből is sürűn érkező érdekes tudósításokra hely maradjon; nem lehet azonban kiválgatni mellőznöm megírni azon két fátylasmenetet, mit e megye rendezett a tegnapi napon szerzett főispánunknak, és 1849 dik évben szintén főispánságot vitt Mihály Gábor urnak; e megyei 169 várost és helységet képviselt fátylák világánál mondott szónoklatok e megye multjából lévén merítve, keserűes emlékek rőtük le a megye halálját volt főispánunk iránt, ki a hon vészteljes napjaiban oly szilárdul megállott, s jellemteljes főispánunk iránt viseltető általános rokonszenvünknek meleg tolmácslója volt Váradi Gábor barátunk.

E megyei 300 főt haladott különböző nemzetiségi és viseletű roccob banderiumunk és kísérettől szegődött száz számot haladott fogatokon lévő minden rendű honfiaink száma tiszteletnek és szeretetnek legvilágosabb bizonyítványai.

A bevégzett tisztújítás után a bizottmány folytatattán, e megye legelőbb is ő felségéhez felírást szavazott az alkotmányunk 1848-iki törvény értelmében teljes visszaállításáért, kijelentvén, hogy a megye e törvények revisióját kész eszközözi ni.

A főispáni utasítást és aboz mellékelte főispán esküt a törvényekkel ellenkezőnek találta, s ohajtja ezeknek is a következő országgyűlésen való revisióját, egyszerűsind mielőbb az országgyűlés összehívattatását kívánja, a többi határozatok a megyei szervezést illetik, minek sietve való eszközésére minden lépések megtételvé.

A választás utján minden megyei hivatal a közbizalom embereivel töltött bé. Választottak 2 alispánt, 6 főszolga-

bíró, 14 alszolgabíró, 1 fő és 3 aljegyzőt, 2 fő és 3 al-pénztárnokot, 2 fő és 2 altszti ügyvédet, 2 számvivőt, 2 levéltárnokot, 1 kiadót, 6 törvényszéki ülnököt, 20 eskütet, 2 mérnököt, 2 főorvost.

Ez alkalommal szintén kinevezettek a csendbiztosok és irnokok, szóval e nagy kiterjedést megye e perczben hatósági jogába lépven, annak kormánya saját fiai kezében van.

Nagy lelkesedéssel fogadtatt főispán ur azon indítvány is, hogy a románok részére a megyében egy praeparandia állíttassék fel, a hol a néptanítók képeztessenek, a melyre ő maga ezer o. é. frtokat ajánlott, a megyei bizottmány azt nagy örömmel fogadta, s teljes a hitünk, hogy a legrövidebb idő alatt életbe lép, mert már az eddigi alapítványok a 20-000 frtot haladják.

Bár adná az ég, hogy e hon minden megyéjében oly egyetértés léteznék a nemzetiségek és vallások között, mint nálunk, ugyszintén a köziglyre nézve is; a főispáni 300 terítékét haladott lakoma alkalmával mondott toásztok, a közigly, kölesönös szeretet, hazai intézeteink iránti forró ragaszkodás jeleit tanúsíták, s azt hogy Magyarország e megyére mindig számíthat, ha annak alkotmányos léte kérdésbe vonatnék, s gátoltnék oly jogai élvezetében, mit multja, állása s nemzetileg tett szerződénevei igényelnek.

A mondott szónoklatok nevezetesebbjeit a praeparandia javára Nánási Lajos saját költségén kinyomatni magát megajánlván, itt azokat fölemlíteni nem akartam, inkább aból fogok egy példánnyal szolgálni. Szőlősi Balázs.

KÜLÖNFÉLÉK.

— Lapunk közelebbi számában (D) cikkekben hibason áll „a Garák és Forgácsok megvédvén Károlyt”, e helyett „megölven”. — A mezősegi román cikkében a Leopoldi oklevél 9-dik pontja, e helyett „8-dik pontja”, s az 1799-iki országgyűlés XV-dik cikke, e helyett „XIV-dik cikk”. Végül ugyanott hibason áll 18 1/3 e helyett 184 1/3-diki országgyűlés.

— A vallás és közoktatási miniszterium vezetője b. Helfert urtól, mint a Kr. Ztg írja, azon hír érkezett Nagy-Szebenbe, hogy az evangélikus bizalmi férfiak munkálata felett f. hó 4-én már határozat hozott; a miniszterium teljesíti az előterjesztett ohajtásokat; a nyomtatott példányok Bécsből már elindultak N. Szebenbe. Az országos consistorium mint főtörvényhatóság határoz minden felebbvitel ki-zártával.

— Az 1848-iki választó törvény. Ezen törvénynek a kormány által elfogadtatását az „O. D. Post” is ajánlja, midőn a többi közt, dec. 18-iki számában így ír: „Ha a conferentia, mint másképp gondolni sem lehet, az 1848-iki választó törvényt fogadja el, reméljük, hogy ez még nem fog okot szolgáltatni szakadásra. Nézetünk szerint a kormány bölcsen teszi, ha ily határozattól beleegyezését meg nem tagadja. Ily választási törvény által egy tulajdonképi kormányelv sem sérthetik meg.”

— A magyar udv. kanczellária, mint Bécsből a „Hamb. Nachr” nak tájékozt. elhatározta, hogy Pestmegye felhíratára vagy nyilatkozatára tagadó ag fog válaszolni, minthogy a pesti események nem az alkotmányos korlátokon belül történtek.

— Csak jól van dolga a szásznak, bizonyítja ezt a következő levél: Moha, dec. 12. 1860. — Hogy az egyenetlenség káránt Erdély testvér népei keblében a közös egyetértés szép virágának magva gyökert vet, szép jele annak ezen környékben fekvő, búzájáról ismeretes Daróc nevű faluban közelebből előfordult eset — ugyan is ezen helységben egy szegény komédiás szerencsétlén akarván megpróbálni, midőn előadandó játéka a helység lakóinak nagy dob-szóval hirdetné, meghajlik a szomszéd határos jánosfalvi derék székelyek a rég nem hallott dob-szót, és azt hive, hogy az ottani oláhok a szászokat megtámadták, mintegy 50-en fejszével, vasvillával a szászok segítségére indultak, mit észrevéven egy daróczi oláh, birtelen fellármázza a többi oláhokat: hogy jönek a székelyek a szászokra, és ők is fejszével, vasvillával a falu végére a székelyek eleibe mentek; itt megtudván mindnyájan a dob-szó a félreértés okát, nagyot nevetnek s miután a komédiást székelyesen megszidják, egymással kezét szorítva mind két fél tűzhelyére haza tért. — Meg kell még említenem, hogy Köhalm város a derék szász zene-kara Vörösmarty németre fordított szövegét szép sikerrel énekl.

— A magyarországi cs. kir. hivatalnokok száma egy bécsi lap szerint csak 25 (?) ezer, s ebből nem magyar csak 15 ezer.

— A „Presse”-ben ezt a pikáns hirdetés olvassuk: Kerestetik egy irnok felső Ausztriába egy cs. k. köziglyzói irodába, de megkívántatik, hogy énekelni is tudjon és pedig mély alhangon. (P. H.)

— A „M. S.” írja: Horvátországból hiteles forrásból azon tudósítást vesszük, miszerint teljesen alapítván azon hir, hogy a horvátok azon császári engedmény következtében, mely szerint a horvát ügyek vitelére Bécsben ideiglenesen udvari diacterium állíttatott, már most kevesebb hajlammal viseltetnének a Magyarországgal való szövetségi viszonyok megújítása iránt; ellenkezőleg a báni conferentia tagjai a bécsi diacteriumot ideiglenes rendszálynak tekintik, s a magyar és horvát országgyűlés közös intézkedésétől várják a két ország közti államjogi viszonyok megállapítását és szentesítését.

— Vas Gereben lapja „a Népbárát” ujra megjelen, hetenként egyszer; előfizetési ára egész évre 5 forint fél-évre 2 ftr 50 kr. — A „Falusi Gazda” Gíróknti szerkesztése alatt fog megjelenni; előfizetés: egy évre 4 forint, félévre 2 ftr, negyedévre 1 ftr.

Nemzeti színház. — Decz. 13-dikán: Czákó Zsigmond korán elhalt jelesünk halála előestéjének emlékére, díszelőadásul adatott: „Szent László és kora” czimú, nyelvezetre és költői képekre nézve gazdag műve. Nemes érzelmetnyilatkozat vala a társaság részéről a kegyeletos megemlé-

*) E nézetet nem osztjuk, és éppen azért nem, mert a törvényesség mellől el nem állunk. Egy erdélyi országgyűlés jogilag ösze sem hívható, ha pedig összehívatik, nem egyéb egyszerű bizalmi gyűlésnél, melyben az uralkodó, ha az 1848-diki törvények jogerejét meg nem tagadjuk, a magyar királyság egyes tartományi österileit kiállgatja. Ezen tartományoknak pedig nincs joguk az 1848-ban kimondott magyar birodalmi szorosabb kapcsolatok felbontani, nincs joguk az östervényesség alapján, hanem éppen ellenkezőleg egy elszakadás éppen oly jelenet volna, mint Savoya és Nizza elszakadása, csak hogy ez elszakadás nem a néptömeggel, hanem annak képviselésével hajtatik végre, de ez elvi eredmény egy: félrelelkése a törvénynek s az egyes országgrázsek szavazatának érvényesítése a közország joga ellen. Szerk.

zés s méltánylandó emellett igazgató Follinus ur kiadási készsége az előadás emelésére szolgáló díszletekre és új jelmezre. Ulrich tüzművésztünk a napfeljövettől szépen tüntet elő, bárha mint nem galvanicus készítménynek nem volt is sugárzása; de hibája volt, hogy pár perc alatt teljesen kihamvadt a napgolyó minden világa. A czimszerepben Ujjfalusi méltósággal és jól szavalt. Komáromi mint Salamon volt az est hőse, mind jellemfelfogás, mind szavalati és pl. szíki kivitelt tekintetben. Valósággal nem játszta, hanem meglevenit a költő Salamonját. Ujjfalusi né is szépen működött Jolán szerepében; meglepett a kivételes természetű örültégi helyzetben, miután csak naiv könynyűded szerepekben tartók őt otthonosnak. Charitas lyrai szépségtől hosszú visióját Tóthné szavalt szabatosan, meny nyiben jól betanulta elejétől végéig. Azonban nem hatott túlérzélgő, szenvedlgő modorosságra.

Decz. 15-én: Boér János jutalmául „Csokonai Vitéz Mihály első szerelme“ Szigligeti gyenge népszínműve. Boér Halmi szerepét s Follinusné Lillát kedélyesen játszták. Gyuri mendikás Albisi — jó volt. Ujjfalusi az önmagára s muzzájára nem büszke Csokonait, túltartozkodó vagy álszenvedlgő modorával nem bírta előnkbe állítani, tán mert Szigligeti is gyengén jellemzé. Akárhányszor, egy sajnálatot ébresztő bárgyú ó világbeli diákok, vagy egy nyakát előnyújtó, vállait összehúzó, kuczorgó uzsorást engedett magában láttatni. Azon drámai momentumot, midőn Róza megkoszorúzza, erőteljesen adá: itt már Csokonai volt, valamint azon helyen is, hol csikorgó fűzfát poetát megalázta.

Decz. 16-án: „A kis árva“.

Decz. 17-én: „A londoni koldusok“ adattak.

Decz. 18-án: Kaiser Ernstné jutalmául „Rohan Mária.“ A jutalmazott a czimszerepben szépen működött, de a dalszemélyzetben készületlenség volt észrevehető, a mi pedig igen nagy hiba, s szükség, hogy a művet ne hozzák színpadra, míg alaposan betanulva nincs.

Decz. 19-én: „A királyi csók.“

POLITIKAI HIREK.

— A nagy politika is, követve a természet rendjét, mintha egy rövid téli álomba hajtott volna elfáradott fejét: oly kevés ujjal szolgálhat a fáradni nem tudó s még fagyostól idején is nyári nagy események után sovány ujságvágnak. Csak a gaetai király vonakodik még mindig felhagyni sokakat boszantó, másokat pedig jórészt kielégítő munkájával. Ujjban ismét mondják, hogy a nápolyi királyságban kitört royalistai fölkélek indították volna Ferenc királyt arra, hogy az ostromlókkal megkezdett alkudozásokat ismét felbeszakítsa. Azonban ha való, hogy a mint Turinból jelentik, e fölkélek nagyrészt már elnyomattak, és hogy a Gaeta előtt álló francia hajóraj parancsnoka kijelentette volna, miszerint ez erős ostromának ellenzésével néhány nap múlva felhagyand, akkor a király ellenállása is hihetőleg csak rövid ideig tarthat.

— Fa nti tábornok Turinba váratik; honnét a velencei határokra utazik el, s ott egy hadtest parancsnokságát veszi át. Az a br u z s z ó k legnagyobb része már meg van tisztítva a fölkélektől, kik Sorában ütötték fel táborukat s onnét üzik rabló kalandjaikat. Különböző három napi kemény viaskodásba került nekik e város elfoglalása, melyet egyébiránt csak 200 nemzetőr, de elkeseredetten védelmezett. — A többi tartományok csilapulnak. Föbelövetésekről szó sincs, bármit mondanak némely lapok; de annyi tény, hogy sok lázadó esett foglyul.

— A „Fortschritt“ című bécsi lapnak ezt írják Milanoból: „Az olasz törekvések — a magyar emigráció által Ausztria keleti tartományaira gyakorolt nyomást illetőleg — most már új phasisba lépnek. A szavakat tetek váltják fel. A Türr-dandár egy része már új mezben van, a vörös ing helyett magyar posztó-zubbonyt öltött magára és cipőire pengő sarkantyut vert; ezek december végén vagy január elején innen a Dunafejedelemsegekbe mennek, hogy ott bevárják a magyarországi mozgalmak fejleményeit és adandó alkalommal kéznél legyenek. A hadtest nagyobb része magyarokból áll, hanem sok olasz is csatlakozik hozzájuk, nevezetesen a velencei emigránsok, kik Garibaldi alatt szolgáltak, és a kiket Szárdinია nem akar használni és még sem küldi örömet hazájukba, mert fél nyelvüktől, miután ezen emberek irányában igen rossz volt a bánásmód s ez szülte az utóbbi időben a gyakori szökéseket. Itt nálunk egyébiránt kissé csilapult a harczi hangulat, minthogy tavaszra nem tartják egészen bizonyosnak a háború kitörését, sőt inkább azt a keleten netán felmerülhető bizonyos eshetőségektől teszik függővé, minthogy igen gyöngének érzik magukat Ausztriával szemközt és ez okból azon zavarokra számítanak, melyeket Magyarországon fognak ez államnak okozni, mely alkalommal aztán kezökre keríteni reménylik Velenczét. Annyi bizonyos, hogy roppant nagyságu francia pénzüszlegek szállíttatnak Magyarországra. A cél eléggé nyilvános.“

— Az „Opinion Nationale“, mely, részéről mindig a legjobban van értesülve, azt állítja, hogy az Olaszországban levő magyarok nemsokára a Dunafejedelemsegekbe mennek; nagyszámu garibaldisták követendik őket; mert a „caprerai nagy elvonult“ meg van győződve, hogy ott a jövő tavasszal általános fölkelés jó létre.

— Olasz lapok jelentik, hogy Cialdini tábornok Fe-

rencz királyhoz levelet intézett, felkérve ezt, tüzetne ki fekete zászlót azon házra, melyben a királynő tartózkodik, miután az olasz tábornok a fenséges asszonyt kímélni óhajta.

— Bécs, decz. 14. A „Köln. Z.“ írja: A „Hamb. Börsen Halle“ azon hirt hozza, hogy az itteni udvarnál levő orosz követ, Knorring báró, Pétervárból érkezett sürgönyök folytán, Rechberg grófot, a Magyarországon és Galiciában folytonosan növekedő izgatások miatt interpellálta. Eddig azonban ilyes interpellatio nem történt; de az bizonyos, hogy az orosz hadseregnek Magyarországon beavatkozásáról szó sem lehet. A varsói találkozás előtt bíztek ugyan maguknak azzal, hogy Oroszországot ily engedményre bírardják, de az említett conferentia eredménye az e részbeni reményeket teljesen meghiusítá. Egyébiránt, a jelen viszonyok közt, míg t. i. Schmerling a miniszteriumban ül, e kedvezményt kért sem fogják. Schmerling e pontra néve éppen úgy gondolkozik, mint egykori hivataltársa, Stadion gróf, ki egész erőfelytel, fájdalom eredménytelenül, szegült ellene az orosz segély igénybe vételének. Az udvari párt hatalma előtt, mely Miklós czárbán csaknem isteni hatalmat képzelt, befolyása megsemmisült. Visszavonult tehát a kormánytól, és nemsokára reá megörlött. De azon aggodalmak, melyeket akkor Schwarzenberg herczeg ellenében kimondott, nagyon hirtelen igazaknak bizonyultak be.

— Az alduna mellől. Mint néznek ki a viszonyok a fejedelemségekben, francia világítás mellett, a következő belgrádi közlemény dec. 7-ről, melyet a „Corresp. Havas“, egy könyomatu francia lap hoz, eléggé bizonyítja: „Néhány hét óta megkészszerézve az orosz ármánykodások, és a fejedelemségeket orosz tisztek járják keresztül-kasul, mint emissariusok. Állítják, hogy egész Bulgária, Várnától Rustsukig fegyverben áll. Mindennap érkeznek fegyverek, melyek czukorhordókban Giurgeoig szállíttatnak, hol azokat hivatalos orosz ügynökök veszik át, és kiosztják. De mindez igen sok időt vesz igénybe; Nikopolisban öt hónap alatt mintegy ezer fegyvert osztottak ki. Azonban a levelező maga, ki e dolgokról értesült, nem akar tökéletes hitelt adni azoknak. Hirszerint Bosniából, a napokban egy küldöttség érkezett Belgrádba, mely kijelenté, hogy az ottani nép martiusig békében várni nem fog. Minden ottani pártok közt legizgatottabb Obrenovics herczeg pártja. A herczeg maga, és ket sógora, nem kevesebbet terveznek, mint Sz. István király régi nagy magyar birodalmának felállítását. Az ő eszközlésük folytán latin nyelven szerkesztett folyamódások keringnek egész Boszniában. A terjesztés a ferencki szerzetesek eszközlik. A herczeg maga magyar öltönyt tart, és jó összeköttetésben áll a wojwodinai szerbekkel. Biztatják őket, hogy közeledjenek a magyarokhoz, de oly módon tegyék azt, hogy a közeledés mindkét oldalról, önkényes szint kordjon magán. „A „Pays“ tudni akarja, hogy egész Bulgáriában nagy izgatottság uralkodik, és a török kormány a bolgárok szemmel-tartása végett krimi tatárokat küldött oda. Magyan kapitány nemrégiben 1600 tatár nőik és gyermekeikkel szállított partra Viddinnél. „Megvagyunk győződve — teszi hozzá a bécsi „Presse“ —, hogy mindezen dolgok csupa költemények, de a francia lapok ezen hirie azt bizonyítják, hogy a francia kormány mindent elkövet, hogy az aldunai tartományok helyzetét fekete színben tüntesse fel. Használó czélja van a „Pays“ azon, állítólag Konstantinápolyból kelt tudósításának is, hogy Klapka tábornok ez idő szerint ott tartózkodik, a czélból, hogy az ott levő magyar menekültekkel érintkezzék. Türr szándéka — ezt már a „Pays“ is csak elővilágzáttal elfogadhatónak véli — később Erdélyben működni: Türr és Teleki, Klapkával egyetértésben, más ponton fognának föllépni.

— A montenegroi határ mellől, december 4. A „Vaterl.“ írja: November 30-án — mint a „Pozor“ tudósítja, a montenegroikkal véres összeütközés volt Spuzson alól, Veljbrdo-ban a legelő haszná-lása végett, melyből a törökök nagy veszteséggel voltak kénytelenek visszavonulni, pedig 3 zászlóalj nizan is érkezett Spuzs-ból és Podgoriczaból, segítségökre, a spuzs-i ágyuk által is támogatattak. A törökök 3000-en, a feketebegyeiek csak 600-an voltak; ez utóbbiak vesztesége halottakban 10, sebesültekben 20 ember.

— A Pekinget meghódított s a császár palotáját kirablott angol s francia katonák sok szép csecsebecsét küldhetnek haza vásárláiba. Ama mesés város oly könnyű bevételre, mely mindig az angol matröz tündérálmá volt, az angol lapokat mégis gondolkodóba ejtette. Pekingbe, mondják, mindig be lehetett volna menni; de onnan kijutni, ez Angliára nézve gyakorlati kérdés. Peking megvan, s s mondhatni ezzel China is; de Angliának nincs Pekingre szüksége, s Chinát nem bírja megtartani. A chinai kormány megriadt és elfutott, nincs kivel békét kötni, s nincs

kivel megverekedni. A „Pays“ és „Patrie“ legújabb tudósítása szerint a mennyi birodalom ura nem vonult egész Mukderig, hanem Sánaknál állapodott meg, mely öt nap járásnyira fekszik a fővárostól. Ekként nem vezett el tehát minden remény, hogy lesz kivel békét kötni. (A béke mint tudjuk már meg kötte Sz.)

Ujjabbak. — Az „Opinione“ egy ily című vezércikkében: „Velence megvásárlása“, így nyilatkozik: A diplomatia azt hiszi, miszerint Olaszország sokkal inkább el van foglalva belügyekkel, semhogy Ausztria elleni háborúra gondolhatna; azonban mégis fél az előre nem látott összeütközéstől, mivel a várakozás Ausztriára nézve napról napra vésztlejesebb s Olaszországra nézve hasznosabbá lesz. Az ausztriai sajtó ne tekintse Velence eladását saját kormányára nézve becselenséggnek. Angol-, Orosz s Poroszország félnek a háborútól, mivel az ismét Olaszországba hívhatná Franciaország győzhetlen csapatjait; Napoleon kezesedik az olasz függetlenség diadala iránt; s Olaszországnak Ausztria elleni háborúja esetében, bizonyosan nem maradna közönyös néző. Azt hiszik, hogy Napoleon Ausztriát Velenczéből elűzni segitend, hogy így a Rajnánál találhassa föl Olaszországnak támogatását. Ezen következtetések több, névszerint a német (?) cabineteket arra indítják, hogy Ausztriát Velence eladására rábeszélni igyekezzenek. Velenczéből lehetetlen egy oly egészen független államot alapítani, mint Svájc és Belgium. Végül az „Opinione“ megvásárlás esetében, Ausztriávali előnyös kereskedelmi szerződést helyez ki-látásba. (?)

— Triest, dec. 19. Ma a „Triest. Ztg.“ Bariból folyó hó 11-ről jelenti: Cerignolában egy fölkelés dragonyosok s nemzetörség által, véres harc után elnyomott. — San-Eramóban is fölkelés történt, a bíróval s a papsággal élén; a nemzetörség lefegyvereztetett. A legújabb tudósítások szerint, lovas karabélyosok s az altamurai nemzetörség a fölkelést elnyomták s San-Eramót megszállották. — A Bariban felhivatott erős-bílések tegnap ellenparancsot kaptak.

— Páris, dec. 20. A „Constitutionnel“ ciklik Ausztriáról, illetőleg V e l e n c z é r ő l szólván, megjegyzi: Érzik, hogy a válság közel van. Ugy látszik, egész Európa fél a jövő tavasztól. Grandguillott meg van arról győződve, hogy a kormányok bölcsesége meg fogja előzni a háborút, mire a jövőben nem leend ürügy. Ausztria helyzete Velenczében sajnálatra méltó; lehetetlen annak további fennállását megengedni. A ciklikró reményli, Ausztria ezt felfogja és Schmerling másképen tekintendi az ügyek állását, mint Benedek.

— Páris, dec. 20. Sz. Péterváron át Gros bárótól nov. 7-ről kelt tudósítások érkeztek. Azok megerősítik a béke aláírásának megtörténtét. A shangai ultimatum elfogadtatt. A tiencsini szerződés megerősítvényei kicseréllettek. Franciaország 60 milliónyi kártérítést kap. Azon templomok s temetők, melyek hajdan a keresztények sajátjai voltak, tartozékaikkal együtt azoknak az egész birodalomban visszaadtnak. Pekingben tedeum tartatott.

Mint a „Moniteur“ ma jelenti, amnestia adatott minden sajtóvétségek s kihágások miatti elítéltetésekért.

— A „Pays“ szerint, Oroszország igen komoly előterjesztéseket tett volna K u z a herczegnek a magyar párt támogatása miatt, a fejedelemben azonban kitérő s így Oroszországot ki nem elégitő feleletet adott.

— Egy párisi levelező írja, hogy azon szárd hajónak, melyek fegyvert és löszert akartak a Dunafejedelemsegekbe becsempészni, letartóztatása az angol kormány fellépése folytán történt, mert — ugymond a levelező — „bármint rokonszenvet mutasson is John Russel lord a forradalom iránt Italiában, épp oly conservatív tud ő azonban lenni, ha Törökország épségét a Dunafejedelemsegekben folyó üzelmek által veszélyeztetve hiszi.“

— Spanyol és portugalli tudósítások szerint igen buzgó törekvések nyilvánulnak ott, épp úgy mint Németországban és Italiában, egységes mozgalom előidézésére. A mozgalmárook mindkét országot egy új királysággá akarják egyesíteni a Braganza-ház uralma alatt.

— A „N. Pr. Z.“-nak írják Párisból: Velence eladásának eszméje óriási léptekkel halad itt előre; a hivatalos lapok úgy pártolják azt, mintha csak felülről nyert utasítás szerint cselekednének. Egyébiránt nem Pereire Izsákot, hanem ifjabb testvérét, Emilt tartják szerzőnek, hozzá teszik, hogy a próbaívek legfelsőbb helyen előterjesztettek. — Az orosz kormány néhány nap óta nagyon nyugtalan-nak mutatkozik a magyar és lengyel izgatások miatt. Miután mindkét nemzetnek bizottmánya van itt, azok lépéseit is figyelemmel kísérteti. Lescœur pater könyve „l'Eglise catholique en Pologne“ melyben a kath. egyház üldöztetése élönken rajzoltatik, nagyban kizsákmányol-tatik a lengyelek által. — Klapkáról, alkalmasint gyanúsítólag, így ír a nevezett lap: „Klapka most Mazzini szerepét játsza, mindenütt van és sehol, majd Genuában,

majd Párisban, majd Svájcban. Fáradozásainak sikerült, az eszközök megvásárlásában eléggé nézetű párizsi és olaszországi bizottmányokat egyesíteni.

— Triest, dec. 21. Montenegroi levelek megczáfolják a „Triester Zig.” azon hírt, mintha Godinjes a francziáknak átengedte volna gyarmatosítás végett.

— A drezdai lap 21-ről jelenti, hogy a magyar menekült gróf Teleki László, hamis angol utlevéllel ellátva John Harold név alatt Drezdában mulatván, elfogatott, és a bécsi országos törvényszék requisitójára, mint a kit az osztrák kormány nyomozó levéllel üldözött volt, Ausztriának kézbeszolgáltatott. Telekyt hír szerint Josefstadba vitték. (K.)

— A bécsi „Vaterland” Millanoból azon tudósítást veszi, hogy a forradalmi érzelmek komolyabbak és közelebb állók mintsem méltó aggalmot ne kelthetnének. E hír szerint Klapka Oláhországból működnek Bukovina, Galliczia és Erdélyre, s mindjárt karácsony után lépnek föl, Türr feladata Dalmátia lenne, egyelőre azonban Millanoban marad míg Garibaldi Velenczét támadná meg. Az angol és orosz ellene munkálnának egy ily forradalomnak.

T. és felelős szerkesztő DÓZSA DÁNIEL.

BÉCSI BÖRZE december 21-kén.

Állam-adósság.	penzben	áruban		penzben	áruban
5%-os nemzeti kölcsön	100 frt.	77.—	77.20	Ausztr. államvaspálya	283.— 283.50
5%-os metalliques	100 frt.	65.20	65.30	Nyugati vasut	183.50 184.—
Földtehermentesítések.				Pardubitz vasut	111.— 111.50
5%-os magyarországi	100 frt.	67.—	67.75	Tiszai vasut	147.— 147.—
5%-os bánági, horvát és szláv	100 frt.	65.25	65.75	Déli vaspálya 60% (ex div.)	190.— 191.—
5%-os erdélyi	100 frt.	63.50	63.75	Károly Lajos vaspálya (ex div.)	149.50 150.—
Sorsjegyek.				Graz-Köflachi	112.— 114.—
Trieszti db.	100 ft pp.	111.—	112.—	N.-Szombati 1-ső kibocsátás	20.— 22.—
Dunagőzhajóz. társ. darabja	100 ft pp.	95.—	95.50	N.-Szombati 2-ik kibocsátás	60.— 64.—
Budai városközség db	40 ft a. é.	36.—	36.50	Váltók (devisek)	
Eszterházy	40 ft pp.	88.50	89.—	Három hónapra	
Salm	40 ft pp.	38.25	38.50	Amsterdam 100 holl. ft (86 ft 52 kr a. é.) 3%	120.10 120.15
Pálffy	40 ft pp.	36.25	36.50	Augsburg 100 d. német ft (85 ft 90 1/2 kr) 3 1/2 %	120.25 120.25
Clary	40 ft pp.	34.50	35.—	Berlin 100 tallér (150 ft ausztr. értékb.) 4 %	105.50 105.50
St. Genois	40 ft pp.	37.—	37.25	M. Frankfurt 100 d. német ft (85 ft 90 1/2 kr) 3 %	140.16 140.20
Windischgrätz	20 ft pp.	20.50	21.—	Hamburg 100 márk-bankó ft 75 ft 85 kr) 2 1/2 %	55.50 55.60
Waldstein	20 ft pp.	26.—	26.50	London 10 font sterling. (100 ft 23 1/4 kr) 4 1/2 %	
Keglevich	10 ft pp.	14.75	15.—	Páris 100 frank (40 ft 50 kr ausztr. ért.) 3 1/2 %	
Részvények.				Pénzszemek.	
Nemzeti bank ex div.)		747.—	749.—	Korona	19.35 —
Hitelintézet 200 frt.		171.—	171.10	Császári arany	6.62 —
Alsó-ausztriai esc. bank 500 frt.		554.—	555.—	Reczés arany	6.62 —
Duna-gőzhajózási társulat 500 ft pp.		394.—	396.—	Napoleons'dor	11.21 —
Trieszti Lloyd 2-ik kibocsátása 500 ft pp.		130.—	140.—	Orosz imperiale	11.48 —
Budapesti lánchíd 500 ft pp.		370.—	380.—	Ezüst	40.75 —
Éjszaki vasut		1965.—	1966.—	A nemzeti kölcsön papir szelvényei	140.75 —

H I R D E T É S E K.

HIVATALOS.

(1190)

Tudósítás.

(1—4)

A közhasznú jótékony czélokra szánt V. álladalmi sorsjátéknak f. év majus 12-én történt húzásánál alkalmazott 3 árva gyermekek javára azon szerencse-kegyeltek, kik az alább írt sorsszámokkal nagyobb nyerő számokat találtak, a következő pénzösszegeket ajánlatták és adták, u. m. : a 70,000 forintos fő-nyerőszámnak 189210 sorsszámmal nyerőnéje, Vágenlieber Anna asszony-ság Ováron adott

a 30000 forintos nyerőszámnak 233674 sorsszámmal nyerőnéje adott	50 „ „
„ 20000 „ „ 246520 „ nyer je „ „	100 „ „
„ 15000 „ „ 122812 „ „ „ „ „	30 „ „
„ 8000 „ „ 20281 „ „ „ „ „	30 „ „
„ 6000 „ „ 85417 „ „ „ „ „	10 „ „
„ 4000 „ „ 185163 „ „ „ „ „	30 „ „
„ 3000 „ „ 205700 „ „ „ „ „	60 „ „
az 1000 „ „ 31143 „ „ „ „ „	5 „ „

összesen 915 forint.

A november 3-ról bécsi újság egy erre vonatkozó hirdetményét tartalmazza az alsó ausztriai cs. kir. helytartóságnak f. év oct. 25-ről, melyen ezen nagyleltű tett a leghőbb köszönet mellett azon hozzáadással tétetik közhirrre, hogy az adományok emberséges és az érdekelt árvek jóvendőbeli javára előnőleg ráható rendelkezésekhez vezettek.

(—3)

(1183)
Sz. 24134

Hirdetmény.

A hajdani földesuraknak és a volt jobbágyoknak ezennel észbejuttatik, hogy a valamely teleknek urbéri vagy majorsági tulajdonságának vitatása végett keresetek bejelentésére az 1854 június 21-ki cs. földtehermentesítési nyiltparancs 3. §-ban szabott zárhatáridő 1861 január utolsó napjával lejár.

N. Szeben, deczember 6-kán 1860.

Az erdélyi cs. k. urbéri törvényszéktől.

(1181)
Sz. 1845.

Hirdetés.

(3—3)

A szamos-ujvári cs. k. fegyintézet igazgatósága által ezennel köztudomásul adatik, miszerint jövő év január 9-én az ugyanott használatban lévő négy darab főzűstök megcizézése végett, melyekből két darab — darabja 12 — egy 7 és egy 6 bécsi akót tartalmaz — egy másodszori írásbe i ajánlkóztati tárgyalás fog tartatni.

Az erre nézve benyújtott rendes bélyegzett ajánlati levelek, nem különben az abban tett — vagy is a kazánok tartalma szerint minden külön akónak cizézésiért követelt árak számokkal és betűkkel, favamint az ajánlkóztó mellék- és vezetékneve egy annak lakhelye is értelmesen írással és tetések ki, meglegyen.

Végte megkivántatik, hogy az ajánlati levelek azon kitélt, hogy ezen tárgyalás föltételei, a melyek az alólírt igazgatóság beláthatók az ajánlkóztónál mind esmeretekes — magokban foglalják.

Cs. k. fegyintézet igazgatóság, Szamos-Ujvárt, nov. 24-én 1860.

(2—3)

(1184)
Sz. 24792. 1860.

Hirdetése

az erdélyi cs. k. helytartóságnak, mely által köztudomásra hozatik, hogy a külföldeni kereskedés végett természetett dohányának beváltása kivételesen megengedtetik.

A magas cs. k. pénzügyminisiteriumnak 1860 december 11-ről 69,239 2001 sz. alatt kelt közleménye szerint eddigelő csak kevés szánu kereskedők krték a dohány természetés könnyítése iránt f. év martius 27-én kelt császári rendet (birod. törv. XVII dar. 72. sz. rendel. lap 17. sz.) alapján engedélyt dohánynyal külföldön kereskedhetni, úgyhogy azon természetzőknek, kik az említett csász. rendelet által legkegyelmesebben nyújtott kegyelettel élve az 1860-ik évre a külföldeni kereskedésre nyertek dohánytermesztési engedélyt természetzményeik eladásá negyon nehézzé vált, más részről pedig a cs. k. dohány kezelés oly állapotban volt, hogy ez évben a szokottnál nagyobb mennyiségű dohányleveleket adott el a külföldön.

Tekintettel ezen körülményekre, melyek tanácsossá és kivihetővé teszik azt, mikép azon természetzőknek is kik a dohánytermesztési engedélyt csupán külföldre kivitel végett nyerték, megengedessék, természetzményeiket a cs. k. dohánykezelésnek eladhatni, annál fogva kivételesen megengedtetik, hogy ez évben de minden következtetés nélkül jóvendőre nézve a cs. k. dohánykezelés az ilyen dohánytermesztőkől is vegye át a dohányleveleket a fenálló beváltási árak szerént és az eziránti általános határozatok megtartása mellett akkor, ha azok ezen kegyeletért határozottan f. lyamodnak és ha ők egész termésüket nem pedig csak annak egy részit a kitűzött időre beváltás végett a megjelölt beváltási állomásra elhozzák.

Ezen kivételes kegyelet oly hozzáadással hozatik köztudomásra, hogy azon dohánytermesztők, kik ezen engedélyben részesülni akarnak, eziránti nyilatkozatukat községi előjárók útján e hónap végéig az illető dohány beváltási hivatalnak a végre adják be, hogy azoknak a beváltási állomás, melynél az átvétel történendik, nem különben a nap, melyen a termés lesz előállítandó, tudtal adassék, minthogy különben a beváltásra hozott dohánytermésnek leendő visszavételének káros következményeit csak is maguknak tulajdoníthatják.

N. Szeben, december 16-án 1860.

NEM HIVATALOS.

(1183)

Tagosított birtok eladás.

Közép-Szolnok megyében, moni helység határán, egy a nagy bániai orszagutól 1 óra távolságra eső részben, a szamos terén fekvő 70 holdnyi tagosított birtok, — egy helységbeli pusztia telek és három holdnyi erdő, igen jutányos áron örökösön eladó. Értekezhetni iránta helybeli jegyző Bertalan András és kolozsvári Fieip Samuel b. kir. lyutczai szállásán 41. sz. alatt.

(2—3)

(1191)

Eladó ház és szőlő.

A Funk István hagyatékához tartozó, hidelvén a nagy utcában 158-ik szám alatti ház és telek, nem különben egy az új hegyben levő nagy kiterjedésű, nemesített gyümölcsfákkal bővelkedő szőlő eladó. Bővebben értekezhetni Pogácsnik M. ksa közjegyző irodájában, belső szénutca 132-dik házszám alatt.

(1—3)

Kolozsvárt STEIN JÁNOS könyvkereskedésében kapható naptárak:

GIROKUTI
ORSZÁGOS KÉPES NAPTÁRA.
Ára 1 frt 50 kr.

HÁROMSZÉK,
erdélyi szépirodalmi évkönyv
és
Naptár 1861. évre.

Szerkeszti és kiadja
KHERN EDE.
Első évi folyam angolvaszon kötésbe 1 ft 25 kr.

KAKAS MÁRTON
NAPTÁRA.
Ára 80 ujkr.

PROTESTÁNS KÉPES NAPTÁR
1861-ik évre.
Szerkesztette Ballagi Mór.
Ára 50 ujkracézár.

ALFÖLDI MORIO.
humoristikus és satirikus képes naptár
1861-re.
Ára 80 ujkracézár.

Ugyanott kapható:

A MAGYAR CSALÁDI S KÖZÉLETI
VISELETEK és SZOKÁSOK
a nemzeti fejedelmek korából.
Írta
KÓVÁRI LÁSZLÓ.
Ára 2 frt.

Kakas Márton Tolltaraja. Kiadja
Jókai Mór, 2 kötet ára 2 ft.

FEKETE LEVES

1861-re,
feltalálja Bús Vitéz; ára 80 ujkr.

BOLOND MISKA
humoristikus és satirikus képes naptár.
Ára 80 kr.

JÓZSIKA JULIA
HÖLGY NAPTÁR
1861-re,
gr. Széchenyi Istvánné arczképével.
Ára 80 ujkr.

ISTVÁN BÁCSI NAPTÁRA.
Szerkeszti Májor István.
Ára 50 ujkr.

A MAGYAR NÉP NAPTÁRA.
Ára 25 ujkr.

EMICH GUSZTÁV
NAGY KÉPES NAPTÁRA.
Szerkeszti Vahot Imre.
Ára 1 frt.

Szalay László, A magyar történelemhez. I. kötet: Erdély és a Porta. Ára 3 frt.

Pabódy József Munkács multja és Telenje Magyarország történetében 11 kö metzettel, ára 3 ft.

Remény. Irodalmi és művészeti évkönyv. Szerkeszti Vahot Sándorné. 9 gyönyörű képpel, diszes aranyos kötésben ára 12 ujfrt.